

ABOVSKÝ

hlásnik

6. ročník, číslo 3, september 2011
www.regionhornad.sk

Štvrťročník pre obyvateľov, priaznivcov
a návštevníkov mikroregiónu Hornád

Vydáva Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov,
Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Skároš,
Sokolapy, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa.

Dočítate sa:

- Dni mikroregiónu po dvoch rokoch
- Podarelo še
- Ohnivká nového života
- Naši v skanzene
- Poznáme siedmy div horného Abova

Pomôžu hrádzky?

Vela je nového v páčivej téme

Povodne rezonujú v našich myšliach i rozhovoroch. Silu vody zažilo mnoho z nás na vlastnej koži a želáme si jedno - žiadne repete! Navštívili sme Skároš - jednu z 190-tich vybraných obcí v prvom realizačnom projekte Programu revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí Slovenskej republiky pre rok 2011. Pozreli sme sa, ako sa pracuje na stavbe hrádzok, ktoré by záplavám mali zabrániť.

Putujeme lesom so starostom Skároša JUDr. Lubomírom Vranikom a odborným garantom projektu protipovodňových hrádzok v obci Ing. Petrom Vaňom. Hoci slnko nezaháľa, je vyše tridsať stupňov Celzia, stromy ponúkajú príjemné ochladenie. V dvoch prítokoch v obci ledva zurčí voda, my sme však tam, odkiaľ pritekajú. Desať chlapov práve zdvíha kmeň. Práca je ťažká, ale vďaka nej majú zamestnanie. Bobríci, ako ich ľudovo nazývajú, prikladajú kmeň na ďalšie dva. „Najprv nabijeme kolíky, z druhej strany k nim pripevníme radľovacím drôtom kmeň stromu, ktorý ukotvíme do strán a obsypeme kameňmi. Dúfajme, že to pomôže,“ vysvetľuje nám majster Jozef Németh.

pokračovanie na str. 5

Bobríci v plnom nasadení.

ako to vidí... Naskočiť do rýchlika

Novozvolené hlavy našich obcí zdedili po predchodcoch mnoho aktivít, ktoré treba dotiahnuť do konca. Projekty na zveľádovanie, investície. Ich príprava stála nemalé finančné prostriedky, čas a námahu. Kontinuita komunálneho života by mala pokračovať plynulo, nie „mantinelovo“. Nápomocní by tu mali byť opakovane zvolení poslanci, späť s projektmi. Poznajú možnosti a líniu doterajšej obecnej samosprávy.

Noví by mali priniesť ďalšie impulzy. Pravda, poslancov a novozvolenú hlavu obce musí spájať jeden rovnaký záujem. Na politikárčenie a predvolebné praktiky zamerané na volebné víťazstvo treba rýchlo zabudnúť a sústrediť sa na každodennú prácu pre občana. Výsledky ich „zdieľania“ by mali byť na sklonku volebného obdobia tou najlepšou kampaňou v budúcich voľbách. Eurofondy sú zamerané na mnohé oblasti. Treba sa v nich zorientovať a pre obec vybrať najpotrebnejšie, aby sa pre finančnú spoluúčasť na projektoch príliš nezadĺžila.

Čo obec - to iné priority. Úsilie každej samosprávy treba sústrediť na najväčšie potreby občanov a celej komunity. Vtedy možno očakávať všeobecnú spokojnosť a plynulý rozvoj každej našej obce.

Mgr. Karol Dzugas, predseda redakčnej rady

Budeme mať dedinu roka?

Ždaňania mali veľký deň. Začiatkom septembra skladali skúšku v súťaži Dedina roka 2011. Navštívila ich porota zo Slovenskej agentúry životného prostredia. Záštitu nad zápolením najlepších dedín našej krajiny drží aj Ministerstvo životného prostredia SR, Spolok pre obnovu dediny a Združenie miest a obcí Slovenska. Do súťaže sa zapojilo 21 obcí, z toho štyri z Košického kraja. Ždani konkurujú Bajany a Pavlovce nad Uhom z okresu Michalovce a neďaleký Vyšný Klátov. Výsledky budú známe v októbri. Titul slávnostne odovzdá premiérka **Iveta Radičová** na pohostení, ktoré dedina roka 2011 v decembri sama pripraví. Víťaz odprezentuje našu vlasť v európskom kole. „Verím, že vyhráme!“ vraví starosta Ždane **Ing. Ján Kokarda**.

Veronika Cvengrošová, foto autorka

Odborná porota oceňuje potleskom tanečné vystúpenie žiakov miestnej základnej školy.

Čím žije Belža

Informačné letáky v Belži vystriedali farebné noviny. Vydáva ich obec s pomocou študenta **Matúša Oleksáka**. Vychádzať budú dvakrát za rok. Starostka **Andrea Prekopová** chce občasník využiť aj na ochranu pred zvyšujúcim sa vandalizmom.

Belžu poctila prvá významná návšteva. Na deň obce prišla zaspievať **Jadranka Handlovská**. Piaty ročník osláv bol výnimočný aj pre motto: Dom hostí Dom. Belžanky napiekli štyri stoly dobrôt od výmyslu sveta a pohostili nimi susedov. Starostka tiež ocenila významných rodákov - medzi nimi aj **Ing. Jozefa Tomašična** za knihu Moje spomienky na život v Belži. Autor nadviazal na prvú publikáciu o obci. Nezáväzne spojené diela zachytávajú jej históriu od vzniku po súčasnosť. Suplujú kroniku a pre obec majú vysokú historickú hodnotu.

red

Ochrana v životnej veľkosti

Vlastnou posvätenou sochou Panny Márie v životnej veľkosti sa môže pochváliť jediná rodina v mikroregióne - manželia **Granátovci** z Vyšnej Hutky. Socha svätej Matky Plačúcej stojí rovno pred ich domom v záhradnej oblasti. Meter osemdesiat vysokú postavu zo železobetónu im vyrobili na mieru v obci Paradno (okres Považská Bystrica). Veríme, že Panna Mária prinesie pokoj a ochranu do ich domácnosti aj do celého mikroregiónu.

Nid', foto Agáta Nosáľová

Pannu Máriu Plačúcu obdivuje pán farár aj susedia.

Otvorená Čaňa

Po necelom roku rekonštrukčných prác má Čaňa vynovené námestie. Od júla môžu občania využívať nové parkovacie miesta, park, chodníky. Celá paraďa stála 488 103,26 €. Peniaze získala obec z eurofondov a sama prispela piatimi percentami.

red

Prikrátky vandali

Dobré sa zlým odpláca. Svoje o tom vedia aj v Nižnej Hutke. Ešte na jar dobrovoľníci vyzdobili vstup do obce kvitnúcimi kvetmi. Chceli tým zveľadiť obec, potešiť obyvateľov. Dúfali tiež, že sa k nim pripoja. Namiesto toho sa našli takí, ktorí ich prácu a snahu zničili. Zo zlomyseľnosti, z vandalstva. Starostku **Máriu Szászfaiovú** teší dobročinnosť obyvateľov, ktorí sa nenechajú vandalmi odradiť a ich bezohľadnosť okamžite napravia.

Nh/red

Pre MAS-ku 600 tisíc eur

Obce našej Miestnej akčnej skupiny (MAS) uzavreli v auguste s Pôdohospodárskou platobnou agentúrou 19 zmlúv v celkovej výške 614 983 €. Peniaze putujú na rekonštrukciu športovísk, detských ihrísk a amfiteátrov. Objekty by občania mali využívať už na jar 2012.

JK

Čo nového v Sokol'anoch?

Počas jedného mesiaca stihli v Sokol'anoch vybudovať amfiteáter s rozlohou 300 m². Zastrešená stavba vyrástla pri kultúrnom dome. Nové centrum stálo 44 tisíc eur, 95 % peňazí získala obec z fondov Miestnej akčnej skupiny a zvyšok hradila z vlastných zdrojov.

Dve pätiny obce sú už odkanalizované. Zvyšok dokončia postupne. V novembri obec spúšťa do prevádzky novú čistiarňu odpadových vôd. Na projekty nedostali žiadnu dotáciu, všetko hradia z „vlastnej kasy“.

red

Kokšov-Bakša duchovne

V Kokšove-Bakši a Nižnej Myšli mali významnú návštevu. 50 pútnikov z maďarského Bieleho potoku (Sárospatak) prechádzali cez mikroregión do Košíc a zastavili sa práve tam. Kým návšteva Kokšova-Bakše sa pomaly stáva tradíciou, v Nižnej Myšli sa pútnici zastavili prvý raz. V Kokšove-Bakši ich starosta obce **Cyrl Hudák** pohostil gulášom a previedol po kostole. Štvordňová púť spája rodisko svätice s najvýznamnejším kultúry miestom svätej Alžbety v strednej Európe, s košickým dómom.

Odpustovú svätú omšu celebroidoval druhého júla Jozef kardinál Tomko. Obec mu ďakuje za duchovné požehnanie.

red

Operná Hviezda v Haniske

Haniska oslavovala v júli vo veľkom štýle. 744. výročie prvej písomnej zmienky obce ozvláštnil operný spevák **Jaroslav Dvorský** (na fotografii). Zaspieval aj s domácou skupinou Hanišťanka. Na oslavách vystúpili tiež Odvážne ženy z Vyšnej Myšle, miestne mažoretky a tanečné kreácie predviedlo DS studio z Košíc. Sobotňajší program zavŕšila tombola, ohňostroj a diskotéka. V nedeľu Haniska oslavovala osemdesiaty domáceho futbalu. Družstvo je vo vynikajúcej forme. Ako jediné z mikroregiónu hrá tento rok v najvyššej regionálnej súťaži. Starosta obce **Ing. Miloš Barcal** odovzdal žijúcim trénerom, predsedom výboru TJ a sponzorom futbalu pamätné listy a plakety. V exhibičných futbalových zápasoch sa predstavila úspešnejšia Old Boys Haniska proti Starým pánom z družobnej Hanisky pri Prešove a FK Haniska proti víťaznému nováčikovi 3. ligy Lokomotive Košice. Pestrý víkendový program zavŕšili vystúpenia vartietnych umelcov s cvičenými zvieratami, kúzľami a klaunmi.

mb/red, foto internet

NIŽNÁ HUTKA PRVÝ RAZ POD (NOVODOBOU) PALBOU SNP O.K. - i vďaka čeregom

Strelba, bojové pokriky, pach pušného prachu. Takto v Nižnej Hutke vyzeral posledný augustový víkend. Nešlo však o ozbrojený prepád, ale rekonštrukciu bojov z druhej svetovej vojny. Obec a strelnica si pripomenuli 67. výročie Slovenského národného povstania takýmto spôsobom prvýkrát.

Malá dedinka pod Slanskými vrchmi žila vojenskou atmosférou celé dva dni. Na miestnej strelnici mohli zvedavci popri pretekoch o Pohár SNP obdivovať i výstavu historických zbraní, uniforiem a vojenskej techniky. Nadšenci im predviedli ukážku vojenského tábora so všetkým, čo k tomu patrí. Niektorí dokonca spali v stanoch pod holým nebom. „Konečne sa v Nižnej Hutke niečo deje. Pripomenul som si časy na vojne. Dal som si tiež výborný guláš, aj klobásku. Na strelnicu inak skoro vôbec nechodím,“ povedal Hutčan Štefan. Detváky sa v areáli vybehali do sýtosti. Nielen oni sa vytancovali na hudbu, ktorú zabezpečil **Roman Genersich** zo známeho Ibiza klubu. Do skoku zaspievali pod vedením **Ivety Vasilenkovej** aj malí členovia skupiny **Hutkáčik - Peťko, Natálka, Lenka, Natálka, Baška a Bibiánka**.

› Vstali z mŕtvych

A to ani zďaleka nebolo všetko. Návštevníci sa stali svedkami ostrých bojov. Priamo pred ich očami v sobotu cvičila Československá ľudová armáda. V nedeľu medzi sebou viedli vojnu sovietska Červená armáda a nemeckí nacisti z Wehrmachtu. Vzduchom sa ozývali výstrely, vybuchovali náložie a mínomety. „Podme, sobáci!“ reval sovietsky veliteľ. Väčšina prítomných sledovala bitku so zatajeným dychom. Niektorí si však pri strelbe zapchávali uši. Na „veľké“ prekvapenie divákov nakoniec zvíťazila ruská armáda. K svojim zajatcom sa správali neľútostne, nenechali dýchať ani jedného. Na rozdiel od skutočných bojov však nakoniec obe vstali z mŕtvych za búrlivého potlesku desiatok divákov. Predstavenia pripravili Klub vojenskej histórie Krasnogvardejci Košice, Tatranskí vlci, Dukla Prešov a klub z poľského Rzeszowa. Podieľalo sa na nich až päťdesiat účinkujúcich.

› Prekvapenie chutilo

Zahanbiť sa nenechali ani šikovné ženy z obce. Unaveným vojakom aj civilistom prichystali prekvapenie. Pria-

Účinkujúci boli zo Slovenska aj Poľska.

mo na strelnici smažili voňavé „čeregy“, známe hutčanské fánky s dierou v strede. Dozvedeli sme sa i tradičný recept. „Robia sa len z múky, cukru a smotany. Pridávame aj víno, aby boli krehké. Môžu byť pripravené na sladko alebo na slano,“ vysvetlili **Iveta Sedláková** a **Kamila Baraničová**. Krehké dobroty sa ihneď rozchytali. Spotrebovali na ne až 4 kilá múky. **Marta Rusnáková** z obecného úradu zase vlastnoručne pripravila pre všetkých holúbky, čiže plnenú kapustu. „Trvalo mi skoro pol dňa, kým som dovarila,“ povedala. O guláš sa zase postarala strelnica a šermiari z klubu Aramis. Tí v nedeľný večer po zotmení ohúrili ohňovou šou. Celé oslavy vyvrcholili zapálením vatry SNP.

› „Vážme si slobodu“

Nápad pripraviť takýto výpravný program skrsol v hlave **Ludovíta Lipaia**, predsedu Streleckého klubu Niž-

ná Hutka a prevádzkovateľa strelnice. „Strelci používajú zariadenie bežne. Ale chceli sme tu popri pretekoch o Pohár SNP pripraviť aj niečo pre ľudí a obec,“ prezradil. Starostku **Máriu Szászfaiovú** nemusel dlho presviedčať. Takmer bez váhania prevzala nad podujatím záštitu. „Niektorí mladí ľudia už ani nevedia, čo bolo Slovenské národné povstanie. Aj keď sa priamo v Hutke nebojovalo, nemali by sme naň zabúdať. Pripomenuli sme si tieto udalosti, aby sme si viac vážili slobodu,“ povedala nám starostka. Jej pozvanie prijal i poslanec Národnej rady **Viliam Novotný**. „S radosťou som prišiel vzdať úctu padlým vojakom. V Hutke sa cítim príjemne,“ povedal. Nezabudol preto so starostkou na pietny akt. Veniec z karafiátov spoločne položili k pamätnej tabuli na kultúrnom dome. Vojaci si pamiatku obetí uctili štyrmi slávnostnými salvami.

Emília Repková, foto: autorka

Oslava inak

Na 67. výročie SNP nezabudli ani v Čani. V autokempe v rekreačnej oblasti Tajvan Čaña si osem tímov mladých volejbalistov zmeralo sily o Pohár SNP. Víťaznú trofej si odnieslo družstvo „POZBERANCI“, v ktorom sa spojil športový duch mikroregiónu Hornád, Košíc aj Moldavy. Seniori sa predviedli vo futbale. Pohár SNP tentoraz ostal v Čani, vybojovali ho Starí páni.

Popoludní sa predstaviteľia samospráv, europoslankyňa za SMER-SD **Monika Smolková**, členovia strán a hnutí a občania obce presunuli na cintorín a k po-

Víťazným Starým pánom z Čane blahoželá starosta **Michal Rečka**.

mníku padlých položili vence. Kultúrny program vyvrcholil v areáli FK Čaña. Okrem miestnych skupín sa o zábavu postarala aj **Ščamba z Trsteného pri Hornáde**. Na záver nechýbalo slávnostne zapálenie vatry so strelbou v podaní klubu vojenskej histórie z Košíc „ČSLA SLOBODA“.

OcÚ Čaña

Hold vzdali aj na túre

Posledná augustová nedeľa v Skároši má dlhoročný rituál - milovníci prírody a turistiky sa po nedeľnej svätej omši stretnú pred obecným úradom, aby prechodom Slanskými vrchmi vzdali hold SNP.

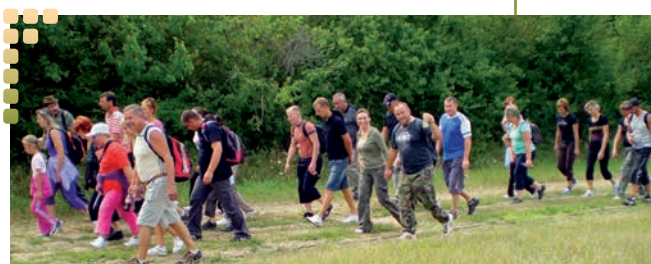
Počasie bolo nádherné, slnečné lúče presvitajúce korunami stromov vytvárali na koberci z machu, lístia a papradia čarovné obrazy. Lesom sa niesla ozvena ľudskej vravy a smiechu. Pri chate Karolka si všetci oddýchli a sily načerpali výdatným gulášom z kuchyne **Martina Molnára, Lukáša Podhuru, Daniela Lukáča a Zoltána Jašša** z Družstva Hrabov. Kto mal chuť, mohol si upiecť aj špekáčik.

Po chvíli sa rozozvučali hlasivky členiek ženskej speváckej skupiny Skárošanka. Pridali sa aj nežné hlasy dievčat z Virganka, sýte hlasy Karoských parobkov a ostatných prítomných.

Starosta obce Skároš **JUDr. Lubomír Vranka** dúfa, že sa v rovnakom hojnom počte a v dobrej nálade stretnú všetci aj na budúcoročnom jubilejnom 35. ročníku Prechodu slanským pohorím.

Ing. Katarína Urbanová/red

Slanskými vrchmi kráča 140 účastníkov zo Skároša, Trsteného pri Hornáde, Ždane a Čane.

Kontajnerové domy verzus milióny eur

Aj pri čítaní týchto riadkov vedzte, že aj v tejto chvíli sa niekde v mikroregióne riešia záležitosti súvisiace s minuloročnými povodňami. Je ich množstvo. Zmapovali sme pre vás viaceré z nich.

Nižná Myšľa plná protikladov

Na jednej strane 140 tisíc eur na záchranné práce, 311 tisíc eur na obnovu života v obci od Úradu vlády a 338 tisíc eur z rezervy premiérky na pomoc pri zabezpečení bývania pre 26 rodín, ktoré prišli o strechu nad hlavou. Na druhej strane obývaná kontajnerová ulica. Nižná Myšľa. Plná protikladov. Pomoci i nenásytosti, trpkosti aj vďaky, smútku i beznádeje. Zmiešaných pocitov.

Do tejto atmosféry prichádza takmer do roka a do dňa po katastrofe premiérka Ivetta Radičová. Privádzajú ju správy od starostu Ľudovíta Gregu, ale aj z médií. Prichádza, aby podľa jej slov, uviedla veci na pravú mieru. „Tragédie občanov sú vážne. Máme záujem riešiť situáciu. Hneď od prvého momentu sme vyčleňovali finančné prostriedky nielen na záchranné práce, ale postupne sme ich uvoľňovali aj na zabezpečenie nového bývania. Vláda prijala aj rozhodnutie na sanáciu svahov, aby ďalší obyvatelia neprišli o strechu nad hlavou. Aby sme zastavili zosuvy, aby tu neprišlo opäť k tragédii,“ zdôrazňuje. Prechádza po obci, pozerá na praskliny, ktoré sa objavili na kostole. V hustom strapci novinárov odpovedá na zvedavé otázky. Okolo postávajú aj obyvatelia, ktorí sa chcú s premiérkou stretnúť. Pýtajú sa, kde sú peniaze, či pomoc je dostatočná. Sú zvedaví na svoju budúcnosť.

» Najviac postihnutá

Na stretnutí je tiež známy aktivista Andrej Bán. Zastupuje slovenskú pobočku organizácie Človek v tísni, Slovenskú katolícku charitu a Konferenciu biskupov Sloven-

Zľava doprava: minister životného prostredia József Nagy, aktivista Andrej Bán, premiérka Ivetta Radičová, starosta Nižnej Myšle Ľudovít Grega.

ska. „Mali sme spoločnú databázu trinástich vyhlasovateľov verejných zbierok, aby sme videli, kto akej domácnosti prispel. Je nepochybné, že Nižná Myšľa je najviac postihnutou obcou na Slovensku. Z finančných prostriedkov verejných zbierok Nadácie Joj a Slovenskej katolíckej charity bola poskytnutá jej 21 domácnostiam pomoc v celkovej výške 208 273 eur. Neziskové organi-

zácie na Slovensku poskytl celkovo 647 123 eur. Boli tu aj poisťky domácností za 292 850 eur. Okamžitá pomoc štátu hneď po povodniach prestavuje sumu 142 100 eur a veľmi dôležitý údaj: 650 000 eur z rezervy premiérky. Keď to spočítame, dostávame sa k sume 1 500 000 eur... Vzhľadom na to, že na Slovensku boli najhroznejšie záplavy za ostatných štyridsať ro-

Kontajnery v dvoch podobách. Predsedníčka vlády videla, že sa ani v tých väčších nežije ľahko.

kov a výnosy z verejných zbierok ani pri najlepšej vôli nepostačovali, aby sme všetkých ľudí v plnej miere odškodnili, urobili sme aj na základe našich terénnych prieskumov maximum, čo bolo možné. Určite budeme s vládou a občanmi Nižnú Myšľu a všetky poškodené obce na Slovensku ďalej sledovať,“ informuje.

» Prelomový rok

Ako tretí sa na stretnutí vyjadruje minister životného prostredia József Nagy: „Minulý rok bol kvôli zosuvom pôdy prelomovým. Kým predtým v obytných častiach na Slovensku za rok bolo osem až desať zosuvov, vlni až 113! Na jeseň sme v 38-mich najväznejších lokalitách urobili prieskumy za milión eur. Následne odborníci pripravili plány sanácie a stabilizácie. Vo vláde sme schválili spolu 4,9 milióna eur na stabilizáciu najväznejších zosuvov, z toho 2,5 mil. na Nižnú Myšľu. Myslíme, že zachránime 80 domov, kostol aj cintorín,“ vysvetľuje.

Sanácia by mala byť hotová do konca budúceho roka.

Sumy, cifry, množstvo financií. Obyvatelia stále čakajú na svoju chvíľu... Nejde o malé peniaze. Napätie sa stupňuje.

» Nie koľko, ale kde?

„Mrzí ma, že ešte aj v takejto situácii niekto zneužíva situáciu a ženie ceny pozemkov do závrtných výšok. Pán starosta nemá páky, aby prinútil majiteľov znížiť ceny,“ vyjadruje sa premiérka. Koľko vlastne dostala jedna rodina? „Mali sme princíp, že v rámci jednej organizácie do 20 tisíc eur,“ hovorí A. Bán. Pripája sa I. Radičová: „K tomu plus moja rezerva 13 tisíc.“ Opäť A. Bán: „Nemáme prehľad o všetkých daroch, ktoré do obce v minulosti prišli. Mnohí ľudia spontánne pomáhali. V júli z koncertu Krištáľové krídlo prišiel do Nižnej Myšle výťažok viac ako 100 tisíc eur. Je to obec, ktorej bolo najviac po záplavách pomáhať,“ zdôrazňuje.

Niektorí tvrdia, že tie peniaze ani nevideli. Premiérka sa stavia do obrannej pozície, nemôže predať kontrolu všetkom. Otázky médií utíchajú, k slovu sa dostávajú obyvatelia. Situácia sa vyhorčuje, atmosféra je dusná. Premiérka apeluje, že vláda nemôže stavať domy, ale poskytovať peniaze. „Pomoc rozdeľujem spravodlivo do všetkých obcí zasiahnutými povodňami,“ obhajuje sa. Stretnutie je dlhé, plné emócií. S premiérkou sme sa stretli pred rokom, keď slová v Nižnej Myšli hľadala veľmi ťažko. Teraz dostáva od Abovského hlás-

Nad mapou pod kostolom.

nika rovnakú otázku: Aké sú Vaše pocity? „Ludia sa trápia. Nemožno však očakávať, že každému, kto príde o dom, je vláda schopná v plnej výške zaplatiť výstavbu nového. Na

to slúži poisťný systém. Celý rozsah škôd by nedokázala uhradiť žiadna vláda na svete. Nevie, či by nebolo lepšie, keby naša vláda nedala žiadne peniaze. Úplne vážne...“ Posledná otázka a posledná odpoveď v Nižnej Myšli. Premiérka nasadá do auta a odchádza. Ešte sa vracia k ľuďom v kontajnerových domoch. Plánovala ísť aj do Nižnej Hutky, tam sa však zastavil len minister životného prostredia. Informovali ho o aktuálnom stave zosuvov. Na sanačné práce v Nižnej Hutke vyhlásili verejné obstarávanie. Zatiaľ čo Nižnej Myšli patrí v rebríčku číslo 1, Nižná Hutka je na piatom mieste. Musí čakať, ale prísľub už má...

Katarína Šimková/kčj
Foto: autorka

Povodne so škodami 700 miliónov eur

Čo radia poisťovne?

Pri sledovaní osudov obyvateľov z Nižnej Myšle a slov premiérky o výške finančných prostriedkov prichádza na um otázka: Čo na to poisťovne? Abovský hlásnik využil príležitosť, aká často v Košiciach nebýva. Stretnutie novinárov s vrcholovými predstaviteľmi jednej z nich.

„Jedinou spoľahlivou ochranou pred následkami povodní je poistenie majetku,“ potvrdil na tlačovej konferencii vedúci oddelenia odboru likvidácie poisťných udalostí v neživotnom poistení z Allianz - Slovenskej poisťovne Jozef Hrdý. Minuloročné povodne spôsobili škody vo výške 700 miliónov eur, poisťovne vyplatili 80 - 100 miliónov eur. Z toho Allianz Slovenská poisťovňa vyše 39 miliónov eur. „V dôsledku povodní a živelných katastrof v Košickom kraji registruje Allianz 12 882 poisťných udalostí za vyše 10,5 milióna eur. Priemerná výška škody predstavuje 818 eur,“ doplnil. V okrese Košice - okolie zaznamenali za minulý rok 1 872 poisťných udalostí a najväčšiu výšku škody z okresov Košického kraja - 3 519 939,64 eur. Ako sa to odrazilo na poistnom trhu? Začali sa obyvatelia hromadne poisťovať? „Záujem sa zvýšil, vlna záujmu však rýchlo opadla,“ zdôraznil J. Hrdý.

Spoločnosť na štát?

Od roku 1970 narástla priemerná ročná výška vyplatených

poisťných udalostí zapríčinených prírodnými katastrofami až osemnásobne. Napriek tomu je na Slovensku poistená menej ako polovica obyvateľov. „Krytie škôd je na pleciach vlastníka majetku. Môže sa spoliehať na štátnu pomoc alebo sa komerčne poistiť. Pri toľkých škodách je však spoliehať sa na štátnu pomoc prílišným optimizmom,“ konštatovala hovorkyňa Allianz - Slovenskej poisťovne Lucia Muthová. Aktuálne sa často skloňuje pojem povodňová mapa. Delí územia za poistiteľné, poistiteľné za vyššiu sumu a vôbec nepoistiteľné. Na Slovensku zatiaľ taká mapa neexistuje, no niektoré z poisťovní už nepoistujú všetko. „My do úvahy povodňové mapy neberieme, poistíme každú nehnutelnosť,“ potvrdil T. Hrdý. To platí pre obyvateľov, ktorí ešte nie sú poistení. Sú však aj takí, ktorí uzatvorili poistku pred desiatkami rokov a nestarajú sa o ňu. „Odporúčame indexáciu poisťnej sumy, ktorá kopíruje zmeny hodnôt nehnuteľností,“ informoval T. Hrdý. Znamená to, že ak máte dom poistený na hodnotu, ktorú mal pred dvadsiatimi rokmi, teraz by vám na opravu nestačila. Indexácia poisťnej sumy zabezpečí, že dostanete práve toľko, koľko vaša nehnuteľnosť stojí v čase poisťnej udalosti.

Katarína Šimková

...pokračovanie z titulnej strany

Pomôžu hrádzky?

Udržia 30 000 kubíkov vody

Myšlienka hrádz v vyšších miestach toku nie je nová. Poznali ju už v 30-tych rokoch v USA pri revitalizácii krajiny. „Hrádze udržia 30 000 kubíkov vody. Overuje to hydroológ, statik aj geodet,“ vysvetľuje Abovskému hlásnikovi autorizovaný krajinný architekt a odborný garant projektu Ing. Peter Vaňo z firmy Exteriér. Na území v katastri Skároša na Turockom, Židovskom potoku, Márovke a ich bezmenných prítokoch by mali bobríci do konca októbra postaviť vyše 100 hrádz. Ich protipovodňo-

Hotová hrádza.

vá funkcia je len jednou z viacerých. Majú znížiť erózne procesy, zvýšiť zásoby podzemných vôd či posilniť výdatnosť prameňov. Projekt bol realizovaný za pomoci finančnej podpory Úradu vlády SR. „Opatrenia v Skároši pomôžu najmä Ždani a Čani, do ktorých voda od nás tečie. Ale potešia sa aj hubári,“ konštatuje JUDr. Ľubomír Vranka.

Vytvoríme si vzťah?

Skároš je jednou z dvadsiatky obcí, ktoré hrádzke robia svojpomocne. „Už teraz k tomu majú ľudia iný vzťah, ako keby nám to prišlo hotové. Mnohí z pracovníkov majú domy pri potokoch. Na práce sa chodia pozeráť aj obyvatelia a živo sa o nich diskutuje,“ podotýka Ľ. Vranka. O účinnosti hrádz vyjadrili niektorí ministri pochybnosti. „Aj malé opatrenia majú vplyv na krajinu. Zatiaľ čo predtým sme chceli dostať vodu čo najkôr preč, zistili sme, že je to chyba. Podstatou je, aby ju prekážky zastavili a zdržali v krajine,“ zdôrazňuje P. Vaňo. Skúšku vodou zažijú hrádzke až pri privalových dažďoch. Odolávať jej bude drevo z duba, jelše a osiky, paradoxne drevo donesené do lesa. V tých miestach totiž lesníci výrub nepovolili. Obce sa zaviazali, že budú hrádzke udržiavať dvadsať rokov. „Ludia k nim majú vzťah už teraz, hubári sú ochotní ich kontrolovať,“ vyjadruje spokojnosť Ľ. Vranka.

Katarína Šimková
Foto: autorka

Projekt v kocke

Na celom Slovensku by obce mali vytvoriť vodozádržné systémy v objeme vyše 6 miliónov metrov kubických. Do projektu sa prihlásilo 830 obcí, vybraných bolo 200. Realizujú ho v 190-tich obciach, zväčša na Spiši a Orave. Na financovanie projektov vyčlenil Úrad vlády vyše 17,5 milióna eur, priemerná výška finančného príspevku pre jednu obec v rámci je 92 000 eur. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny na spolufinancovanie mzdových nákladov poskytli vyše 5 miliónov eur pre viac ako 1 700 zamestnaných uchádzačov o zamestnanie, ktorí sa zapojili do týchto projektov. Na realizácii projektov sa podieľa viac ako 3 000 ľudí. Do druhého realizačného projektu sa má zapojiť približne 300 obcí.

Zdroj: www.krajina.gov.sk

Dni mikroregiónu sa po dvojiročnej prestávke zaskveli v plnej kráse. Vďaka účinkujúcim (aj novým), organizátorom (vrátane guľšmajstrov zo Ždane) aj vám – divákovi, ktorí ste si najväčšiu akciu mikroregiónu nenechali ujsť v poslednú júnovú nedeľu. Tentoraz Vám Dni predstavíme podľa šesťminútového programu z jednotlivých obcí regiónu (samozrejme nechýbal súbor z partnerskej Holloházy).

Dni mikroregiónu po dvoch rokoch

Pestrejšie, dynamickejšie, mladšie

Belža – Nikola Šoltésová, čerstvo dospelá slečna, predviedla jeden zo svojich talentov - spev. Prvýkrát tak na tomto podujatí mala svoje zastúpenie aj táto obec. Ctíživostivej milovníčke umenia učaroval okrem iného aj operný spev, ktorému sa venuje pod dozorom učiteľky Mgr. Rusnákovej. Rada zaspieva tiež moderný žáner a piesňou od Adele - Someone like you spestrila slávnosť v Skároši.

Účasť na Dňoch mikroregiónu bola mimoriadne veľká.

Skároš – Dievčatá z Virganka zanútili piesne, ktorými zožali úspech na Dargovskej ruži. Práve ony totiž vyhrali a za odmenu cestovali na návštevu francúzskeho Štrasburgu. Zaspievali si aj s Karoskymi beťarmi.

Nižná Myšľa – Dievčatá z Nižnej Myšle založili tanečnú skupinu Plamienok. Na vystúpenie sa pripravovali tri týždne. „Mali sme trošku trému,“ priznáva **Barbora Anderovská**. Ukázali sa v žltých tričkách s logom Dúhovej stonožky – názvu nového združenia, ktoré v Nižnej Myšli usporadúva kultúrne a športové podujatia. Obec reprezentovala aj ženská spevácka skupina Nižnomyšľanka.

Prvý raz bola v skárošskom amfiteátri v deň osláv mikroregiónu aj poľovnícka svätá omša, ktorú zorganizovalo poľovnícke združenie Domaška. Omšu s **Petrom Vojtkom** slúžil **Patrick** - generálny vikár z Tanzánie.

Valalíky – Ženská spevácka skupina Paradne ňevesti predstavila novú hymnu s názvom My sme obyčajné ženy. Na melódiu od skupiny Drišľak im ju zložili manželia **Árvaiovci**. A veru, mala veľký ohlas. „Odvtedy ju musíme spievať všade,“ podotkla **Jolana Takáčová**. V októbri ich vo Valalikoch čaká krojovaná paráda.

Geča – Aby pesničku dobre odspievali, musí im vojsť do krvi. Preto si ju opakujú viackrát. Potom by ju už mali vedieť zaspievať za každých okolností. „Máme radi, keď sa diváci pridajú k spevu, ale poteší nás tiež, keď spozornejú pri novej pesničke,“ vyjadrila sa členka skupiny **Jolana Maťašová**. Piesne aktívne vyhľadávajú, stále nacvičujú nové. Okrem toho každý rok pripravujú dve scény zo života na dedine.

Vyšná Hutka – Ženská spevácka skupina Hutčanka sa predviedla novými piesňami. Pripravila ich na Dargovskú ružu. Vynikali v tom, že ich vyzbierali od starých rodičov starších ako 80 rokov. Nacvičovali dva mesiace, na akordeóne ich sprevádzala **Vierka Nagyová** z Krásnej.

Haniska – Ženská spevácka skupina Haništanka vystupovala na Dňoch mikroregiónu po prvý raz. Nečudo, oficiálne vznikli len v apríli. Nacvičovali od zimy, s harmonikou – heligónkou sa zo všetkých síl usilovali o súzvuk. A vyšlo im to. „Diváci počas vystúpenia neodišli, tak sme boli hádam dobrí,“ pousmial sa člen skupiny **František Zajac**. Okrem nich sa z Hanisky ukázali aj mažoretky.

Nižná Hutka – Detská spevácka skupina Hutkáčik vystúpila prvýkrát. Vznikla zaujímavým spôsobom. V Nižnej Hutke vyzvali deti v obecnom rozhlase, aby sa prihlásili, ak chcú spievať. Zostavili skupinu speváčok od sedem do trinásť rokov a poslankyňa **Iveta Vasilenková** s nimi nacvičila vystúpenie.

Trstené pri Hornáde – Viete, ktorá mužská spevácka skupina nášho mikroregiónu má za člena Petra Nagyá? Hrabov z Trsteného pri Hornáde. **Peter Oravec** uznáva: „Už veľa ľudí mi povedalo, že sa naň podobám.“ Vystúpenia Hrabova sú vzácne a ojedinelé. Viac ako polovica spevákov totiž pôsobí v Dychovej hudbe Hornád.

Chýba Vám v kultúrnom programe niekto z Gyňova, Kokšova – Bakše, Sokolian či Ždane? Berte to ako výzvu. Poznáte vo svojom okolí talent, ktorý sa na Dňoch mikroregiónu ešte neprezentoval? Alebo ste tým talentom práve vy? Dajte o sebe obecným úradom vedieť.

Katarína Šimková
Foto: autorka

Čaña – Za dva roky pôsobenia sa úsmevná zábavná skupina Traky dostala do povedomia. Chlapci sa nenudia, okrem Dní mikroregiónu vystupovali v ten istý deň aj v Nižnej Hutke na polovníckom dni a tiež v Čani na otvorení zrekonštruovaného námestia. Veselosťou prekrývajú, svedčia o tom aj ich kostýmy – silonky či farebné papuče.

Okrem nich Čaňu reprezentovali aj žiaci Základnej umeleckej školy a ZŠ s piesňou Nelietajú od Petra Muka a Petra Nagyá a tiež ženská spevácka skupina Domovina.

Vyšná Myšľa – Odvážne ženy opäť zažiarili. Po mažomoletkách a Labuťom jazere sa ukázali v role country tanečnic. Klobúky, flanelky, čizmy – všetko, ako má byť. Na chvíľu sme sa preniesli do ďalekého Mexika. Na lichôtku – vy stále niečo vymyslíte reagovali s úsmevom: „No a čo? Veď treba v živote zábavu, čo budeme sedieť doma?“

Košická Polianka – Skutočnosť, že ide o skupinu Mandelinka ste nemohli prehliadnuť. Prezrádzala to aj podobizeň tohto hmyzu na nových tričkách členov. Jedinečnosť priniesli aj novým zartovným repertoárom z pera **Mgr. Karola Dzugaša**. Mandelinka pobavila divákov už v štrnástich zo 16 obcí mikroregiónu Hornád.

Mikroregiónčania v skanzene

O archeologických pokladoch z Nižnej Myšle vedia viac v zahraničí ako doma. Absolútnym európskym unikátom je model hlineného vozíka. Detskú hračku našli v hrobe dievčatka číslo 40. Dnes sa o nej učia v školách z učebníc dejepisu. Zrod slovenského skanzenu by mal pozdvihnúť historickú dôležitosť mikroregiónu aj Slovenska.

Keramika, šperky, zbrane, nálezy z importovaného jantáru a stredomorských mušlí... Približne 6 000 predmetov veľkej historickej hodnoty našli archeológovia na území niekdajšej osady a pohrebiska v Nižnej Myšli, a to preskúmali len polovicu.

Nie je tajomstvom, že sa archeológ PhDr. Ladislav Olexa sa pre Nižnú Myšľu zasadzuje o vybudovanie archeologického skanzenu, ktorý by názorným spôsobom zobrazil život našich otomanských predkov zo staršej doby bronzovej. Podobný kúsok sa už podaril pri juhovýchodnom meste Krosno. Nie náhodou. Práve tu sa usadil ľud otomanskej kultúry, keď sa sťahoval zo sútoku Hornádu, Torsy a Olšavy.

V sobotu 17. septembra sa na Karpatskú Tróju v Poľsku boli pozrieť aj obyvatelia mikroregiónu Hornád. Na exkurzii nechýbali ani starostovia - zo Ždane Ing. Ján Kokarda, Paulína Guľašová z Vyšnej Myšle a starosta

Naši predkovia vyrábajú nádoby z bronzu.

Pri prehliadke otomanskej osady.

Nižnej Myšle **Ľudovít Grega**. Počas exkurzie návštevníkov sprevádzal svojím odborným výkladom riaditeľ podkarpatského múzea v Krosne **Jan Gancarski**. S L. Olexom spolupracuje už dlhší čas a krosnianske múzeum sa pýši aj replikami vykopávok z Nižnej Myšle.

Jan Gancarski priznal, že postaviť taký skanzen stojí nemálo peňazí. Naši severní susedia však dokázali presvedčiť o význame skanzenu a získali dotáciu z fondov Európskej únie aj od svojej vlády.

Naopak, finančnú injekciu na výstavbu slovenského múzea pod holým nebom ešte zainteresovaní stále nenašli. Keď sa im to podarí, dostanú archeológovia z Nižnej Myšle odmenu - priestor na prezentáciu výsledkov svojho viac ako 35-ročného výskumu. O archeologickom bohatstve v mikroregióne Hornád sa tak dozvedia nielen v Európe, ale aj doma.

Veronika Cvengrošová
foto - autorka

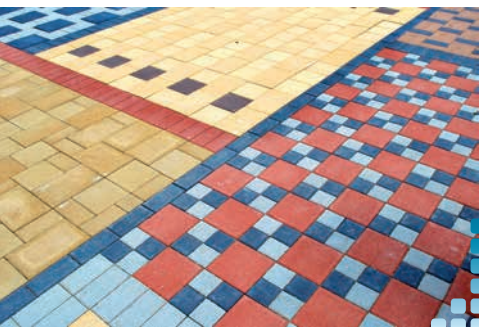
V Geči nový závod so slovenskou novinkou

Dlažbe pri nohách

Chodíme po nej a niekedy ju ani nevnímame. Akú má farbu, označili by sme ju za modernú či rustikálnu? Vymývaciú? Štiepanú alebo obijanú? Reč je o zámkovvej dlažbe. Práve tú totiž začali vyrábať v druhom výrobnom závode firmy IN VEST - v obci Geča.

V júni odštartovali jednozmennú prevádzku s tridsiatimi zamestnancami z regiónu, v auguste dvoj-

Pred závozom majú vzorovú záhradu, kde možno vidieť všetky vyrábané typy dlažby.

zmennú s ďalšou desiatkou. Firma pôsobí šesťnásť rokov v Šali, kde má prvý výrobný závod. Čo bolo dôvodom príchodu na východ? „*Chceli sme si upevniť postavenie na tomto trhu. Prepravná vzdialenosť zo Šale je veľká, preto sme prišli do Geče,*“ vysvetľuje vedúca obchodného oddelenia **Bc. Martina Faltinovičová**. K rozhodnutiu prispelo aj množstvo projektov na revitalizáciu a modernizáciu obcí, kde sa zámková dlažba hojne využíva.

Do výroby investovali 7,74 milióna eur, v prvej predajnej sezóne očakávajú obrát 4,48 milióna eur. Ich výrobky môžeme vidieť na cestných komunikáciách, v dopravnom staviteľstve, ale aj pri rodinných domčekoch. Práve pre drobných staviteľov je určená maloobchodná prevádzka priamo pri závode. „*V Geči používame slovenskú novinku - najmodernejšiu technológiu Hess GmbH, linku 3. generácie v oblasti vibrolisovania,*“ vysvetľuje hlavný majster výroby **Juraj Toth**.

Zaujímavosťou je aj brandenburský štýl, pri ktorom spotrebiteľia dostávajú dlažbu poskladanú, nemusia ju kombinovať. „*Ak by niekto chcel, vieme vyrobiť aj modrú dlažbu. Požadovali si ju už v jednom fotosho-*

pe,“ spomína vedúca obchodného oddelenia. A ako sa im páči u nás v mikroregióne? „*Sme radi, že sme v Geči. Ak by niečo v tejto alebo okolitých obciach potrebovali, vieme pomôcť,*“ dopĺňa **M. Faltinovičová**.

Pamätáte sa na svoje detské časy? Robilo nám veľkú radosť chodiť po obrubníku... Teraz už ratolešti možno chodia aj po takom, ktorý vyrobili v Geči.

Katarína Šimková
Foto: autorka

Hlavný majster výroby **Juraj Toth** pri pravidelnej kontrole hotových výrobkov.

Včely musia kmitať. Inak myslia na somariny (aj na množenie).

Ohnivká ďalšieho života

Sedíme v letnej kuchynke. Obklopujú nás stromy a kvety, ktoré otvárajú priestor do záhrady. A v nej vyše milióna pracovitých stvorení. Bojíme sa žihadla, no každý z nás má rád výsledok ich driny. V sezóne medu sa rozprávame so záhradkárom a včelárom Františkom VERĚBOM zo Ždane a jeho manželkou Helenou, ktorá mu občas pomáha.

František Veréb pri úloch...

Čitatelia Abovského hlásnika a mnohí obyvatelia mikroregiónu Hornád vás poznajú ako záhradkára. Ako ste sa dostali k včelárstvu?

V rodine. Včelárim od 13-tich rokov. Vo včelnici tu niekde v okolí mi jeden pán včelár prikázal, nech mu nájdem matku. Vraj mám dobré oči. Podarilo sa. Bol to môj prvý bližší kontakt so včelami. Strýko tiež choval včely, my sme ich mali v rokoch 1964 až 69. No prišiel mor a včelstvá na okolí zlikvidoval. Vlastné úle mám však asi len pätnásť rokov.

Čo vás na včelárstve baví?

Pracujem s výpočtovou technikou. Svoju prácu mám rád. No fascinuje ma príroda, kvety, zrod života. Som pri včele od začiatku. Viem si vychovať matku z vajíčka. Sadržím si do záhrady pre mňa predstavuje

oázu pokoja a ticha. Samozrejme, mám z toho aj úžitok, ale pre mňa skôr psychický. Patrí k tomu nikdy nekončiaci práca so stvoreniami v úli. Včely musia stále kmitať. Ak prestanú pracovať, zvyčajne majú všetko vystavané, zaplodované a zanosené medom a pelom, je neskorro. Myslia na množenie, ktoré môže prejsť do nekontrolovaného rojenia, preto ich musím stále sledovať.

Odoberám im už vystavené a plodové rámy, posúvam ich o poschodie vyššie alebo posuniem slabšej rodine. Tiež včely „vytáčame“, teda im kradneme med. Myslia si, že robia zásobu na zimu. Aby matka mohla klásť vajíčka, včely staviteľky musia z vloženej medzistienky vytvoriť bunky pre robotnice, trudy a pre novú matku. Po vyliahnutí včiel sa bunky zanosia pelom, medom alebo znova zaplodujú. Včelia rodina potrebuje 30 kíľ pelu a 40 kíľ medu na to, aby prežila. Ak by sme nevytáčali, rodina by stagnovala, rozmnožovala sa. Každý rok vymením tretinu medzistienok.

Aký by mal byť včelár?

Musí v prvom rade chcieť. Nesmie ho odradiť neúspech. Ak si želám niečo mať, buď si to kúpim

alebo vyrobím. Som včelárom zo záľuby. Mám ich len určitý počet, ktorý v pohode zvládnem.

Nebojíte sa ich?

Pichnutie včely bolí, sem-tam niečo opuchne. Najviac letia za lesklým. Keby som nemal okuliare, letia za očami. Preto treba masku. Prehliadky väčšinou robím bez ochrany, ale pri vytáčaní ju musím mať. Včielky si svoje zásoby len tak ľahko nedajú. Teraz ma po kontrole dvadsiatich dvoch rodín uštipli len tri, aj to som ich znenazdania pritlačil.

A vy, pani Elena?

Keď včela štipne na tvár, úplne vám vyhladí vrásky. Super, ale len na deň, dva. V začiatkoch som po bodnutí hodinu nevidela.

Majú prepracovaný systém práce. Čo by sme sa od nich mohli naučiť?

Usilovnosti a disciplíny. Mám pocit: vedieť, že musia pracovať, lebo aj tak zomrú. Robotnica vydrží tri - štyri týždne. Upracuje sa a hynie. Ale svojou prácou vytvára ohnivku pre ďalší život svojej rodiny. Zimné včely pretrvávajú šesť a viac mesiacov. Slúžia na to, aby matka mala v zimnom chumáči teplotu. Krmia sa iba toľko, aby prežili. Tým, že niečo skonzumujú, dostávajú sa v chumáči bližšie k matke, odovzdávajú jej energiu.

Váš najväčší zážitok?

Pohrúžil som sa do práce. Zrazu čujem hukot, ako keď sa včely roja. Niečo veľké, úžasné, neskutočné! Celá záhrada včiel, zvuk ako z helikoptéry. Ako keby chceli zatieniť slnko. Vytvárali pred úľmi vzdušné chumáče. Čo sa deje? Vari rabovka? (vykrádanie úľa inou včelou rodinou - pozn. red). Dymím ich, striekam vodou. Nakoniec pozriem hore a vidím čierne mračná... Veď včely

...a v jeho milej záhrade.

Pri vytáčaní medu pomáha manželka Helena.

utekajú pred búrkou domov a ja im v tom bránim! Teraz skôr, než idem do úľa, sledujem oblohu.

Má včelárstvo pokračovateľov?

Mladí začínajú, majú veľké oči a potom to nechajú. Myslia si, že budú hneď chodiť na mercedese... Včelárne oslovuje skôr nariadených. V malých stvoreniach majú priateľov, s ktorými sa môžu zhovárať, dohovárať im. Veď včielky stále pracujú, nenadáajú, neodvrávajú a neklamú, ale vedieť byť aj dôrazné, štipľavé!

Pani Helena, a váš názor?

Ak má človek veľa včiel, potrebuje pomoc. Samému je ťažko. Treba, aby rodina pomohla aspoň v čase vytáčania, pretože treba to urobiť rýchlo a čo najskôr.

Ďakujem za rozhovor.
Katarína Šimková/kčj
Foto: autorka

Kedy je med najlepší

Prvými pelmi sú lieska, olša a vrba. Potom repka, na ktorú včely rady letia. Je veľmi nektarodajná. Vtedy sa rodina najviac rozvíja. Nastupuje agát, lipa, les, môžu byť lesné či lúčne kvietky, ale aj medovicový med. Medovica je voška, ktorá parazituje na strome. Naďobáva pletivá listov alebo ihličia a odtiaľ cícia šťavu, z ktorej produkuje sladký výlučok. Tento slad včely odnášajú do úľa. Premiešavajú ho v slinných žľazách a vyrobí med. Je naj, obsahuje veľa minerálov dostanuvších sa do úľa cez strom. Tie však včelár musí z úľa odstrániť, aby neostali s krmivom pre včely na zimu. Mohli by im spôsobiť tráviace ťažkosti.

šim

Varene špivane iskrela

Podarelo še

Vkročíte do miestnôstky a v nej to iskrí životom. Kypí veselostou, zuní spevom, vibruje radosťou. Šatňu futbalového ihriska vo Vyšnej Myšli zaplnili Odvážne ženy. Deväť z ich spevácko-tanečnej jedenástky. Porcujú vari 300 vlastnoručne zhotovených holúbkov – plnenej kapusty a vynášajú ich početným hosťom. Nôtia.... Žilky nám

rozohrávajú. Krv pulzuje v rytme horúceho júlového slnka. Aj také je vyšnomyšľanské Varene, špivane. Druhé od roku 2008. A opäť pod taktovkou tamojších Odvážnych žien, členov Zväzu zdravotne postihnutých a pracovníkov obecného úradu. „Podarelo še.“

Magdaléna Pástorová, Paulína Fašková, Eva Šemnická, Terézia Töröková, Mária Ulíková, Monika Lengyelová a Kveta Liptáková z Vyšnej Hutky sa pochválili langošmi a višnovými i slivkovými gombócami. V novučkých pestrofarebných zásterkách a tričkách, ktoré im venovala starostka Agáta Nosáľová. Na snímke niektoré z nich.

Variť po vlajku obce zatúžili kulinárske družstvá z Vyšnej Hutky, ženská i mužská posádka z Vyšnej Myšle, ba aj dámy maďarskej KisHuty známej Kakas Fesztiválom - varením dobrôt z kohútov. Inšpirovali ich Skárošanky, po valalsky „Károščanki“, ktoré si k vareniu vypožičali od svojho starostu JUDr. Ľubomíra Vranku veľkú obecnú zástavu. Skárošské pirohy so smotánkou i kôprom, ba aj nasladko zhotovila Margita Takáčová, Jolana Bérešová, Helena Bočkovárošová, Irena Jamborová aj Paulína Tomková. Na snímke niektoré z nich vedno s Ľudovítom Anderovským.

Výnimka potvrdzuje pravidlo. Uprostred gombócov a pirohov (aj z dielne fešných Vyšnomyšľaniek Margity Ulíkovej, Margity Bálintovej a Ireny Anderovskej) sa zaskvel poslanecko-poľovnícky guláš. Marián Gömöry, Peter Sopko a Bartolomej Herpák z tej istej obce si dali na ňom záležať. Na snímke prví dvaja z nich so svojou starostkou prislovecného mena Paulínou Gulášovou.

Text a foto: Katarína Čániová

Ako inak? Drišľak rozdáva dobrú náladu.

Prírastok krstil Drišľak

V Čani bolo v júli opäť veselo. Postaralo sa o to „Ščamba-letu2011“. Kultúrny program, na ktorom skupina z Trsteného krstila nové CD, spestrilo vystúpenie hudobných skupín Atlantic z Kračúnoviec, Silvayovcov z Košíc (hrajú etno world music) a dychovky Hornád z Trsteného. V poradí už tretí album Ščamby „Trecí pokus“ krstil Vilo z Drišľaku.

OcÚ Čaña

Otto Weiter zabával na jarmoku

Hviezdou obľúbeného jarmoku vo Valalikoch bol Otto Weiter - „repeťák“ z relácie Ivana Krajíčka. Na 19-tom ročníku tejto slávnosti vystúpila aj cimbalová hudba Čardáš z Abova, folklórny súbor Čarnica, spevácka skupina žartovných piesní Mandelínka z Košickej Polianky, domáce Paradne ňestvi... Výstava zvierat, tvorivé dielne pre deti, jazda na autíčkach, trampolína, maľovanie na tvár, tombola. Komu bolo šťastie naklonené, odniesol si nový televízor, bicykel či vysávač. To bolo radosti!

„Křoví“ Ottovi Weiterovi robia Paradne ňestvi z Valalík.

pk/red, foto: Pavol Kacvinský

Valaličania v Nitre

Agrokomplex Nitra mal zastúpenie aj z nášho mikroregiónu. Košický kraj na výstave reprezentovali štyria zruční Valaličania. Beáta Lešková predviedla umenie v maľovaní vajíčok, Štefan Onofer sa pochválil ozdobami z drôtu a Ladislav Staňo ml. a st. vystavovali kamenné a drevené sochy. Záujem o ich výrobky potvrdil, že nám robia dobré meno.

Nid'

Vypni telku, zapni seba!

Opekačka, súťaž, olympijské hry, výlety, stanovačka... Kto nebol, môže ľutovať. Týždňovú akciu „Vypni telku, zapni seba“ zorganizovala koncom augusta Rímskokatolícka farnosť Čaña s OZ Melichar. Vďaka patrí animátorom zo Ždane, Gyňova a Čane a pánovi kaplánovi J. Kohútovi, ktorý sa mládeži po celý čas venoval.

Stanislav Janotka/red

Záhada Eurobusu

Od augusta sa do troch obcí mikroregiónu neodveziete košickou MHD. Dopravný podnik mesta totiž Vyšnej a Nižnej Hutke a Nižnej Myšle predložil návrh na 100 %-né zvýšenie cestovného. Navyše by linka v týždni nepremávala po siedmej večer a cez víkendy vôbec. Hromadnú dopravu medzi mestom a obcami preto zabezpečuje Eurobus. Cestovné sa síce zvýšilo, ale je to stále lacnejší a výhodnejší variant. Za 28-ičkou však stále smúťte. Svedčí o tom aj báseň, ktorú do redakcie poslal **Matúš Lukáč** z Nižnej Myšle. Ponúka sme úryvok:

*V našich srdciach bude linka 28 stále žiť,
a neraz na jej oslavu budeme v krčme piť.
Tak sa maj krásne, ty legendárny spoj,
neplakať pri spomienkach na teba bude
pre nás boj!*

redakcia

Zaujímavá cena za sudoku

Večera s redakciou

Vyplnené sudoku z posledného čísla nám poslali traja z vás. Za správne riešenie získava baterku od Obecného úradu zo Sokolian a DVD Valalická svadba od Ocú Valaliky **Anna Hátrašová** z Čane. Riešenie sudoku môžete poslať na adresu redakcie: Communication House, Štefánikova 6, 040 01 Košice. Tel: 055 623 00 70. Výhercu pozýva redakcia Abovského hlásnika na večeru. Môžete nám povedať, čo vás trápi a o čom by ste chceli v Abovskom hlásniku čítať. Chceme byť k vám bližšie. Veľa zdraru pri riešení!

redakcia

2	6	9			1			5
	5			9	6			
			5	8		9		
					3			9
		4				8		
1			8					
		8		6	2			
			9	3			7	
9			4			6	1	2

7 Sedem divov mikroregiónu Hornád - Hľadaným siedmym je vozík

Boduje Koscelek a Múzeum

Milí čitatelia,

na 7 divov mikroregiónu, o ktorých sme písali v predchádzajúcich číslach Abovského hlásnika, navrhujete Cirkevno-archeologické múzeum, vykopávky v oblasti Várheď, archeologickú oblasť Skalka, kláštor a rímskokatolícky kostol sv. Mikuláša, Koscelek medzi Nižnou a Vyšnou Myšľou, tristoročný dub v Belži a hlinený vozík - hračka z hrobu dievčatka. Vzácný archeologický objav zo staršej doby bronzovej sa stáva siedmym divom mikroregiónu. Navrhla ho **Mária Jamborová** z Nižnej Myšle.

A kto získava hodnotné darčeky za účasť na hlasovaní?

1. cenu - výlet po pamiatkach s redakciou Abovského hlásnika vyhráva **Mária Jamborová** z Nižnej Myšle.

2 a 3. cenu - Darčkové balíčky od starostov dostávajú **Matúš Lukáč** z Nižnej Myšle a **Paulína Pachová** z tej istej obce.

Osobitnú cenu redakcie získava **Andrea Prekopová** z Belže. Vedúca redaktorka Abovského hlásnika **Katarína Čániová** jej venuje bohatu ilustrovanú knihu životných príbehov Orechová slávnosť s autorským podpisom.

Ceny si výhercovia môžu prevziať v redakcii Abovského hlásnika na adrese: Communication House, Štefánikova 6, 040 01 Košice. Tel: 055 623 00 70.

Srdečne blahoželáme!

redakcia
foto archív Ocú Nižná Myšľa

Hlinený vozík - archeologický nález z Nižnej Myšle z hrobu č. 40.

Živió!

Najstarší obyvatelia mikroregiónu Hornád

Uverejňujeme jubilantov narodených v mesiacoch júl, august a september. V budúcom čísle pokračujeme októbrovými, novembrovými a decembrovými.

BelžaMária Hiščáková 92	(*september 1919)
ČaňaMária Mörövá 97	(*september 1914)
GečaPavol Takáč 88	(*september 1923)
GečaMichal Majoroš 88	(*september 1923)
GyňovMargita Šárošiová 87	(*september 1924)
HaniskaMária Gombitová 90	(*august 1921)
Kokšov-BakšaVincent Jesenský 85	(*august 1926)
Košická PoliankaVeronika Botová 87	(*september 1924)
Nižná HutkaMária Tóthová 84	(*júl 1927)
Nižná MyšľaAnna Ulíková 88	(*júl 1923)
SkárošMária Molnárová 92	(*september 1919)
SokolanyMargita Lacková 91	(*august 1920)
Trstené pri HornádeJozef Papuga 86	(*júl 1925)
Vyšná HutkaMária Truhanová 81	(*júl 1930)
Vyšná MyšľaMargita Kozlaoivá 92	(*august 1919)
ŽdaňaMargita Lakatošová 85	(*august 1926)
ŽdaňaMargita Mizáková 85	(*august 1926)

Redakcia a redakčná rada srdečne jubilantom blahoželajú, prajú im pevné zdravie a veľa každodenných radostí.

Živió po stýkrát

Deväť detí, viac ako 60 rokov vdova, prežitých takmer 37 000 dní. To je život v číslach najstaršej obyvateľky mikroregiónu - **Anny Šimkovej** z Valalík. V júli oslávila storočie života v kruhu svojich najbližších. Blahoželal aj starosta **Ing. Štefan Petrik**. V mene všetkých občanov vzdal hold jej entuziazmu zo života a poprial jej všetko najlepšie. K blahoželaniu sa pripája aj zvyšok redakčnej rady a redakcia Abovského hlásnika.

redakcia, foto: Pavol Kacvinský

Starosta **Š. Petrik**: „Pre mnohých z nás môžete byť vzorom.“

Olympijská hviezda na návšteve

MEČÍŘ MEDZI NAMI

Nový tenisový kurt v areáli ZŠ Čaňa prestrihnutím pásky slávnostne otvoril olympijský víťaz v tenise z roku 1988 **Miloš Mečíř**. O zrekonštruovanie dvorca sa zaslúžili členovia tenisového klubu obce a **Radoslav Bujdoš** z Nižnej Myšle.

11. ročník tenisového turnaja štvorhier sa tento rok konal druhý augustový víkend. O Pohár starostu obce zabojovali športoví priaznivci celého regiónu a Košíc. Víťazné trofeje si odniesla dvojica **Dušan Karolyi** a **Miroslav Stankovič**, druhé miesto vybojovali **Stanislav Paľčík st.** a **Martin Paľčík ml.** Na tretom mieste sa umiestnili **Matúš Kolinovský ml.** a **Pavol Štec ml.**

OcÚ Čaňa/S. Janotka

Zľava: Radoslav Bujdoš, Miroslav Janda, Miloš Mečíř, Michal Rečka

Dominoval futbal

Vyšná Hutka si pripomenula 718-te výročie. Desiateho júla oslavovala svoj Deň nabitý kultúrnym a športovým programom. O folklórnu časť sa postarali ženské spevácke skupiny Hutčanka z Vyšnej Hutky a Odvážne ženy z Vyšnej Myšle, ktoré nachystali pre zúčastnených langoše, čeregy a iné lahôdky.

Hlavným programom bol 10. ročník minifutbalového turnaja šiestich mužstiev z Vyšnej Hutky, Nižnej Hutky a Vyšnej Myšle. Turnaj vyvrcholil dramatickým finálovým zápasom medzi Vyšnou Hutkou a Vyšnou Myšľou. Domáca pôda urobila svoje a v pokutových kopoch dopriala Vyšnohutčanom prvenstvo.

Tradičný futbalový zápas odohrali aj žiaci z Vyšnej a Nižnej Hutky.

Po odovzdaní cien nasledovala dlho očakávaná chvíľa – tombola. Hlavnou cenou bol skúter, ktorý neostal doma. Vyhral ho **Patrik Barej** z Bretejoviec.

Deň obce sa kvôli nepriaznivému počasiu ukončil predčasne počas vystúpenia rockovej kapely Slavonian. Naplánovaná zábava pod holým nebom musí počkať do budúceho roka.

vh/red

Najbohatší vyhráva

Pôvodne nemecká kartová hra chytila za srdce aj Slovákov. Hotových majstrov má aj I. Košický klub priateľov mariášu. Jeho členovia **Ladislav Seman** a **Jozef Farkaš** z Trsteného pri Hornáde zorganizovali v poslednú júlovú nedeľu 1. ročník turnaja v mariášu na domácej pôde. Podľa L. Semana okolité obce takéto turnaje organizujú už dávnejšie a doma im to chýbalo. Rozhodnutie neolutoval. Naopak, v turnajoch mienia pokračovať. Vysoká účasť hráčov z celého regiónu (dokonca aj žien), výborná nálada a podávaný chutný guláš stál za to. Najviac peňazí v hre a víťazný pohár vybojoval **Lubomír Majerník** z Košíc. Na druhom mieste sa umiestnil **Šimon Jobbagy** z Gyňova a tretí najlepší bol **Imrich Lacko** z Valalík.

Nid'

Jednou vetou

Oblúbený prechod Slanskými vrchmi Z Polianky do Polianky sa vydaril už po 28. raz. Účastníci vrátane Medveďov z Čane položili aj veniec vďaky na Dargove. Vďaka patrí riaditeľovi prechodu **MVDr. M. Fedorovi** zo Sečovskej Polianky a vedúcemu trasy **Mgr. K. Dzugasovi** z Košickej Polianky.

red

... vo všetkých farbách

Obyvatelia Nižnej Myšle ukázali v sobotu 3. septembra svojho športového ducha. Obec zorganizovala Myšľanskú športovú jeseň. Kým sa nežné pohľavy vyžilo vo vybíjanej, chlapi hrali futbal. Z deviatich mužstiev si v napínavom finále zmerali sily dva najlepšie. O víťazovi nerozhodol samotný zápas, dokonca ani jeho predĺženie, ale až strelba na prázdnu bránu. Killeri nakoniec podľahli Life Cafe 1:2.

nm/red

Prvá olympiáda seniorov vo Valalíkoch

Keď majú olympiádu deti alebo nevidiaci, prečo by ju nemali mať aj seniori? Povedali si vo Valalíkoch a 26. júla usporiadali športový deň pre starších – Prvé olympijské hry seniorov z obcí Valalíky, Geča a Kokšov-Bakša. Ani absencia posledne menovaného tímu nepokazila súťažiacich, ved' najstarší mal 72 rokov. Akciu otvoril aj uzavrel starosta Valalík **Ing. Štefan Petrik**. Suverénne víťazstvo domácich v prvom ročníku sa na budúci rok pokúsia prekonať Gečania. Štafetu mini-športovej olympiády seniorov prevzala ich starostka **Monika Bérešová**.

red

Starostka Vyšnej Hutky Agáta Nosálová s výhercom torty Adriánom Janočkom.

Novú akciu sponzorovala TV JOJ

Píše sa nová história FALIS CUP-u. V autokempe v rekreačnej oblasti Tajvan Čaňa sa 6. augusta uskutočnil nultý ročník tohto volejbalového turnaja. Sponzorsky sa angažovala aj TV JOJ, ktorá do súťaže venovala trofeje. Víťaznú si odnieslo družstvo „POZBERANCI“ z mikroregiónu, Košíc aj Moldavy.

OcÚ Čaňa

Old boys v akcii

Finálová športová časť Dní mikroregiónu Hornád sa zorganizovala v už tradičnom predstihu. Najstarší futbalisti Trsteného pri Hornáde, Ždane a Geče si zmerali sily na turnaji Old boys Regionálneho združenia obcí Hornád. Na štadióne v Trstenom pri Hornáde vládla v sobotu 18. júna okrem príjemného počasia aj priateľská nálada a obrovská podpora zo strany publika. Prvenstvo vybojovali Trstenčania, menej úspešní boli Žďanania a najmenej sa darilo Geči. Ocenili aj najlepšieho hráča. Stal sa ním pán **Hanzeľ** z Trsteného pri Hornáde. Bez pochvaly neodišiel ani najlepší brankár pán **Uhlár** zo Ždane.

Výsledky zápasov:

Trstené pri Hornáde – Žďaňa: 1:0 (Hanzeľ)

Žďaňa – Geča: 0:0

Geča – Trstené pri Hornáde: 0:2 (Hanzeľ, Marcin)

Mgr. Matej Kočíš/red

Vydáva: Regionálne združenie obcí Hornád, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Štefánikova 6, 040 01 Košice, **tel/fax:** 055/623 00 70, 0905 812 883, **e-mail:** office@communicationhouse.sk, **vedúca redaktorka:** PaedDr. Katarína Eva Čaniová, 0905 812 883, **redaktorky:** Mgr. Veronika Cvenegrošová 0911 192 830, Mgr. Katarína Šimková, **redakčná rada:** predseda: Mgr. Karol Dzugas, Ing. Miloš Barcal, Róbert Janotka, Božena Letková, Ing. Štefan Petrik, Bc. Denisa Vargová, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, www.regionhornad.sk, **tel:** 055/698 00 21, vychádza ako štvrtročník pod registračným číslom EV 3592/09, **sadzba:** Jozef Veselý - FOGRA studio Košice, tlač: PROGRUP, s.r.o., Tr. KVP 1, 040 23 Košice, tel: 055/645 12 53. Redakcia nezodpovedá za obsah doručenej inzercie.